

Section II Dalis

SA

Sėvynė

Moterų
ir Vaikų
Laikraštis

No 20

New York Gegužės-May 18, 1917

Vol. IX

MOTINOS

Apdrauskite Savo Vaikus

NĖRA reikalo pri-
rašinėti vaikus prie
svetimtautiškų Insu-
rurance kompanijų,
— galite apdrausti
Susivienijime Lietu-
vių Amerikoje. Ap-
drausdami savo vai-
kus S.L.A., mokėsit
mažiau, o atsitikime
nelaimės gausit dau-
giau. Kompanijų a-
gentams mokėdamos
po 10c. savaitėje iš-
mokate per metus
\$5.20; atsitikime ne-
laimės gaunate \$25.
Į S.L.A. mokėsit po
50c. į 3 mėnesius —
per metus išmokėsit
\$2.00, o nelaiminga-
me atsitikime gau-
nat nuo \$25 iki \$100
apsaugos.

NIEKAD nieks ne-
barškina į duris,
kaip daro tokie a-
gentai, rinkdami kas
savaitę dešimtukus:
Susivienijime Lietu-
vių Amerikoje apmo-
kate kartą į tris mė-
nesius arba ir už vi-
sus metus iškalno.
Reikalus atliekat sa-
vo prigimtoje kalbo-
je, o kuopų viršinin-
kai suteikia jums
nariams viso-
kiariopą naudą.

ISTATAI

PRIĖMIMUI VAIKŲ PRIE Susivienijimo Lietuvių Amerikoje

1. Visi Lietuvių, abiejų lyčių vaikai, sveiki ant
kūno ir proto, nuo 1 iki 18 metų amž., gali pri-
gulėti prie Susivienijimo Lietuvių Amerikoje.
2. Vaikai nuo 1 iki 5 m. amž. moka \$2.00 per
metus, arba 50c. kas 3 mėnesiai, t. y.: sausio,
balandžio, liepos ir spalio mėn. Šio skyriaus
vaikai gauna pomirtinės \$25.00.
3. Vaikai nuo 5 iki 10 m. moka \$2.25 per me-
tus, — pirmą bertainį metų 75c., o kitus tris
bertainius po 50c. Pomirtinės gauna \$50.00. —
Vaikams, nuo 10 iki 18 m. am., mokant po \$2.25
per metus, bus išmokama \$100.00 pomirtinės.
4. Vaikai nuo 1 iki 5 m. amž. moka įstojo-
mo 25c. Įstojimą ir už 1-ą bertainį moka sykiu,
t. y. 75c.; nuo 5 iki 18 m. moka įstojo-
mo 25c., 50c. bertaininės ir 25c. reikalams, arba viso \$1.00.
5. Visų trijų skyrių vaikai tik išbuvę 30 dienų
Susivienijime gali gauti pomirtinę. Prigulėjimas
vaiko prie S.L.A. skaitosi nuo tada, kada jo įsto-
jimo piningai priimti į Centrą.
6. Vaikai, prisirašę prie S.L.A., gaus iš Centro
paliudijimus, ant kurių bus įrašyta vardas, pa-
vardė ir laikas įsirašymo į S.L.A.
7. Vaikai skolingi už vieną bertainį tampa su-
spenduoti, skolingi už du — liekasi išbraukti.
8. Vaikui mirus, pomirtinę gauna tėvai; nesant
tėvų — giminės, nesant giminė — urėdiškai pri-
pažinti vaikų globėjai. Pomirtinę išmokama pri-
stačius paliudijimą, ant kurio turi būti pasirašę
daktaras ir graborius.
9. Vaikai yra paliosuojami nuo mokėjimo tau-
tiškų centų ir kitokių „ekstra“ mokesčių. Paliuo-
suoti taipgi nuo mokesčių siuntimui delegatų.
10. Vaikai neturi tiesos prie rinkimo delegatų
ir patis negali būti siunčiami kaip delegatai.
11. Vaikai turi būti įrašomi kuopų susirinki-
muose. Kuopų viršininkai ir abelnai visi sąna-
riai turi tēmyti, kad nebutų įrašoma vaikai ne-
sveiki. Abejojant apie vaiko sveikatą, turi būti
pareikalauta daktaro paliudijimas, už kurį apmo-
ka tėvai arba įrašą vaikus ypatos.
12. Vaikai nedoro pasielgimo, neklausantys tė-
vų, negali būti priimami prie S.L.A.
13. Vaikus prirašantieji turi paduoti teisingai
vaiko metus; neteisingai paduoti metai, jei bus
susekta, vaikas taps iš S.L.A. prašalintas be su-
grąžinimo įmokėtų piningų. Abejojant apie vai-
ko metus, tėvai turi pristatyti gimimo metrikus.

VAIKAI priimami į
S.L.A. nuo 1 iki
18 metų amž.; pas-
kui, be jokio įsirašy-
mo ir be daktaro eg-
zaminacijos pereina
į suaugusių skyrių.
Po prisirašymo, kaip
parodo įstatuose, už
30 dienų vaikai tam-
pa pilnais nariais ir,
atsitikus mirčiai, iš-
mokama pilną įsta-
tuose parodytą po-
mirtinę be atidėlio-
jimo. Vaikai priima-
ma be daktaro pa-
liudijimo — užten-
ka, kad du S.L.A.
nariai patvirtina vai-
ko sveikatą kuopos
susirinkime. Kuopos
randasi kiekviename
mieste.

SKAITYDAMOS šį
laikraštį, pratinkit
taipgi ir savo vaike-
lius prie skaitymo:
jiems yra pavestas
Vaikų Skyrius. Me-
dį galima lenkti pa-
kol jaunas, taip ir
vaikelius galima pri-
pratinti skaityti iš
mažens, taipgi supa-
žindinti juos su taja
Draugija, kuri rūpi-
nasi ir teikia savo
reikalingas in-
formacijas.

Reikalaudami platesnių informacijų, kreipkitės prie vietinės kuopos valdybos arba į Centro Sekretorių šiuo adresu:

A. B. Strimaitis

307 West 30th Street
NEW YORK CITY

RAŠYTOJA HARRIET BEECHER STOWE

— Parašė TAMSIOJI NAKTIS. —

IŠ MOTERŲ tarpo yra daug pasižymėjusių moksle, literaturoje, visuomenės darbuose ir religijoje. Viena iš tokių pasižymėjusių — tai rašytoja Harriet Beecher Stowe, kurios veikalai, ypatingai *Dėdės Tamo Grįtelė* ("Uncle Tom's Cabin") daug prisidėjo Suvienytose Valstijose prie praplatinimo idėjos, jog negrai-vergai yra žmonės, su dušia, su jausmais ir turi būti pagodojami kaip žmonės.

Harriet gimė 14 d. birželio 1811 m. Litchfield'e, Conn. Jos tėvas buvo protestonų kuningas Lyman Beecher ir motina Roxana Beecher. Motina mirė kada Harriet buvo dar tik 5 metų amžiaus; su ja našlaičiais liko dar 7 maži jos broliukai ir sesikės.

Tėvas buvo giliai religijinis žmogus; savo vaikus jis išmokino netik savo tikėjimo, bet plačios pakantos sulig kitų tikėjimų žmonių. Pasimirus motinai, už kurio laiko Harriet apsigyveno pas savo tetą, tuo tarpu tėvas vedė sau kitą, apšviestą ir išmintingą moterį. Harriet, sugrįžusi nuo tetos pas tėvą, nusistebėjo, radusi namie pamotę ir sušuko į pamotę:

— Kadangi tu ištekJai už mano tėvo, kuomet aš esu jau gana didelė, tad aš eisiu ir ištekęsiu už tavo tėvo!

Bet neužilgo ji pamylėjo savo pamotę, nesa ji buvo geros širdies ir protinga.

Dvylikos metų amžiaus budama, Harriet rašydavo mokykloje taip gražias kompozicijas, kad mokytojai stebėjosi iš jos ir lėmė jai gražią ateitį. Tuo tarpu jų šeimynoje pasitaikė didelė nelaimė, smarkiai paveikusi į jauną ir išpudingą busimosios rašytojos dvasią. Jos sesuo Kotryna buvo susižiedavusi su Yale kolegijos mokytojum Fischer'iu ir ketino ištekti už jo, kaip tik jis sugrįžs iš Europos. Laivas *Albion*, kuriuo grįžo Fischer'is Amerikon, susimušė į uolas, ir visi keleiviai, išskyrus vieną, pražuvo; žuvo ir Fischer'is. Po tam Kotryna pasišventė matematikai ir latinų kalbai ir už nekurio laiko, surinkusi ir suskolinusi keletą tukstančių dolarių, įsteigė ir dabar žinomą moterų mokyklą Hartforde (The Hartford Female Seminary), kurion atėjo mokintis ir Harriet.

1836 m. Harriet ištekJo už Calcin'o E. Stowe, mokinusio Lane teologiškoje seminarijoje Cincinnati, Ohio, rytų literatūros.

Tuo maž daug laiku Amerikoje iškilo vergų paliuosavimo klausimas. Doresnieji krikščionys karštai rėmė vergijos panaikinimo klausimą. Vergai šimtais bėgdavo iš pietinių valstijų į šiaurines ir į Kanadą. Jie bėgo taip vadintu tuokart „Požeminiu Vieškeliu“; tai buvo kelias iš Kentucky valstijos į Kanadą, per Cincinnati. Ant to kelio kas 10 mylios budavo vienas namas, kur vergai rasdavo žmonišką priėmimą ir pagalbą tolimesnei

kelionei. Harriet'os tėvas tuo laiku buvo minėtosios Lane seminarijos rektorium ir buvo didis vergų užtarėjas. Jis užstodavo už vergus gyvu žodžiu ir raštu. Vergijos panaikinimo priešai ne kartą užpuldinėdavo jo spaustuvę ir du kartą sudaužė jo spaustuvės presus ir paskindino juos upėje. Apie linkę apsigyvenusius jau liuosų negrų namai budavo deginami, patįsi-gi negrai budavo nužudomi. Profesoriaus Stowe šeimynos nariai net ir miegodavo su šaudykle rankoje, — tokie buvo neramūs laikai! Persekiojimai iš pusės vergijos šalininkų ir vergų savininkų kaimyniškoje Kentucky valstijoje priėjo prie to, kad Stowe su savo šeimyna buvo priverstas pasitraukti iš Cincinnati, Ohio. Jis apsigyveno Brunswick, Maine, kur mokytojavo Bowdoin kolegijoje. Iš mažos algos, kokią gaudavo profesorius, beveik negalima buvo pragyventi, tad priimta į namus keletas vadinamųjų "burdingierių", ir pati Harriet pradėjo šitą rašinėti į laikraščius. Tokiu budu prasidėjo jos karjera, kaip rašytojos.

Atsitikimai iš netolimos praeities Cincinnati dar buvo gyvi jos širdyje. Vieną nedėdienį jos mintyje pradėjo tverties paveikslas veikalo "Dėdės Tamo Gritelė". Temą veikalui davė gyvenimas negro-vergo Josiah Hensono. Tuojaus ji ir parašė vieną skirsnį, butent apie Dėdės Tamo mirtį. Veikalas, pradėtas širdies gilumoje, tarsi "pats rašėsi", — nei nepajausta, kaip kninga jau buvo parašyta. Ją išleido laikraštis *National Era* Washingtonė. Kniga buvo taip gražiai parašyta, taip sujudino visą visuomenę, kad garsiausi pasaulio rašytojai ir veikėjai negalėjo ja atsigerėti ir nesigailė-

jo autorei gražiausių pagyrimo žodžių. Laike 10 dienų parduota 10 tukstančių egzempliorių; Londone per 6 mėnesius išėjo net 30 atskirų laidų; šešiuose to miesto teatruose statyta scenoje Dėdės Tamo Gritelė.

Po tam, Harriet, gavusi už savo knigą didelę kruvą pinigų, iškelia su savo vyru Europon. Anglijoje ir Airijoje jos pasirodymas gatvėse ir viešose vietose sukeldavo neapsakomą entuziazmą: miniose rinkta "vieno cento" fondas dovanoms rašytoai; nemokantieji skaityti, bet girdėję mokančiuosius skaitant "Dėdės Tamo Gritelę," užkabinėjo rašytoją ir su ašaromis akyse dėkojo jai už taip brangų veikalą, kuriame su meile aprašyta baisios negrų-vergų kančios ir baltųjų žmonių, tų vergų savininkų, žiaurumai.

Į dešimtį metų po parašymui "Dėdės Tamo Gritelės", 1 d. sausio 1863 m., Suvien. Valstijų prezidentas Lincoln apskelbė proklamaciją apie panaikinimą S. Valstijose vergijos ant amžių!

Prie to didelio žingsnio, kurs paliuosavo milijonus žmonių iš skaudžių vergijos retėžių, beabejonės labai daug prisidėjo Harriet B. Stowe minėtasis veikalas.

Be minėtosios kningos ji parašė daug ir kitų, bet nei viena neturėjo tokio didelio pasisekimo, kaip "Dėdės Tamo Gritelė". Anglijoje tos kningos išparduota bent pusė milijono egzempliorių; tiek pat parduota ir Suv. Valstijose. Francijoje ta kninga buvo leista 12 kartų, Vokietijoje — 11 kartų, Ispanijoje — 6 kartus. Ji yra išversta į rusų, vengrų, armėnų, graikų, suomių, lenkų ir lietuvių kalbas.

Harriet Beecher Stowe pasimirė 1896 metuose, 75 m. amžiaus.

Kaip Susitrumpina Žmogaus Amžius

— Parašė A. A. —

TULI didi mokslinčiai stengėsi išrišti klausimą: *Kas tai yra gyvenimas?* Prieita prie įvairių išvadžių; tačiau, mano nuomone, gyvenimas yra vien karė už buvį arba, kitais žodžiais, imtynės su mirčia. Šių dienų mokslas mums nurodo higieną, gyduoles, vaistus apsisaugojimui nuo ligų; liepia fiziškai lavintis ir pasiūlo įvairių kitokių būdų gyvenimo prailginimui, — tačiau atsi-rado ir toks mokslinčius, kurs štai ką pa-sakė: *mirtis yra pasekmė stokos sutarimo tarp žmogaus ir jo aplinkybių.*

Gyvenimo sukuryje žmogaus papročiai lošia svarbią rolę. Galima net daleisti, kad žmogus yra tai kruva papročių. Jei tie papročiai sutinka su jo gyvenimo ap-linkybėmis, tai jisai bus sveikas ir su-lauks žilos senatvės. Jeigu iš priežasties žmogaus papročių turi nukentėti jo ku-nas, tai pasekmė to bus silpnumas, ligis-tumas ir, pagaliaus, pirmlaikinė mirtis, arba pražutis.

Kiek galima užtėmyti, tai mažai tėra žmonių, kurie gali atskirti blogus papro-čius nuo gerų; tačiau kartą igijus koki nors geresnį paprotį, jisai ilgiaus pas žmogų užsiliks, negu blogasai.

Kiek tai žmonių pakenkia savo sveika-tai vien per tai, kad nemoka atsakančiai vaikščioti! Neretai tenka matyti, kad daugelis žmonių, stovėdami arba vaikš-čiodami, laiko galvą nulenkę ir krutinę įtraukę.

Kitas negeistinas paprotys — aikvoji-mas raumenų spėkos. Kas nematė tokio žmogaus, kurs, sveikindamos, spaudžia kitam ranką, tarytum kokią virvę temp-damas? Rasime ir tokių žmonių, kurie su plunksna taip sunkiai rašo, lig bulves ap-kasinėdami. Taipgi turime ir žmonių,

kurie šakutę ar peilį vartoja, it medžius kirsdami. Tokie žmonės dienos bėgyje išaikvoja galybę savo energijos visai ne-reikalingai.

Greta tų esama ir tokių vyrų ir mote-rų, kurie su pilnu įtempimu sėdasi ant kedės kraštuko; jų rankos visuomet bu-na užgniaužtos, dantys sukąsti ir kakta suraukta. Tokie žmonės ir miegodami neduoda savo raumenims atsilsėti; pabu-dę-gi, jie jaučiasi nuvargę.

Skubinimasis taipgi galima priskaity-ti prie blogų papročių, nes tie, kurie nuo-lat skubinasi, paprastai žengia su nulen-kta galva ir įtraukta krutine. Skubini-masis kenkia kunui ir smegenims ir, kai-po gyvenimo trumpintojas, užima veik pirmutinę vietą. Skubinimasis nevien y-ra kenksmingas, bet bergždžias ir neiš-mirtingas. Skubinimuisi draugauja ru-pestis, ištempimas, nudavimas ir neri-mastis, kas ir-gi sumažina žmogaus spė-kas ir sutrumpina jo gyvenimą.

Persivalgymas, galima sakyti, taipgi yra viena svarbesniųjų priežasčių pirm-laikinės mirties. Tuliems išrodo, kad kuodaugiau valgai, tuo stipresnis busi; tačiau tame yra didelis apsirikimas. Se-nas daktaras Abennethy kartą pasakė: "Viena ketvirta dalis maisto, kurį mes suvalgome, mus užlaiko, o kitas tris da-lis mes užlaikome ir kartu išstatome sa-vo gyvastį pavojui."

Virinimo jiegos remiasi ant atlikto darbo; virinimo syvų yra tiktai tiek, kiek kunas reikalauja. Dabar, jei žmogus su-valgo daugiau, negu skilvis gali suvirin-ti, tai maistas ima puti ir iš to susidaro kenksmingi kunui nuodai. Tie nuodai paskui lieka kunui sugerti ne kaipo rei-kalingas maistas, bet kaipo puvėsių nuo-dijanti medžiaga. Tokie nuodai dasigau-

na į kraują ir pagamina silpnumą, galvos skausmą, svaigulį, apopleksiją ir širdies nusilpnėjimą. Apsisaugojimui nuo skilvio ligų patartina gerti ganėtinai vandens (karšto ar šalto) ir valgyti lengvą maistą ilgesniais laiko protarpiais.

Taipgi maža yra žmonių (vyrų), kurie žino, kad rukymas irgi prisideda prie gyvenimo sutrumpinimo. Reikia žinoti, kad tabako dumai susideda iš mažyčių trupinėlių-dalelių anglių darančios medžiagos; kad toks vyras, kurs nuolatos kvėpuoja tabako dumus, gali tikėtis, kad, laikui bėgant, jo plaučiai bus padengti ta medžiaga, kuri sulaikys išgaravimą iš kraujo nuodų ir neprileis kraujui reikalingo oksygeno.

Svaiginantie gėrimai ir-gi kenkia žmogaus sveikatai ir, nors kartais ir girdi-

me sakant, buk alkoholis esąs maistas, vienok pirmoje vietoje jisai yra nuodas, nuo kurio labiausiai nukenčia skilvis ir nervų sistema. Tokiu pat budu veikia kava ir arbata. Tad jeigu norėtume ilgiau pagyventi, reiktų saugotis ir nuo to papročio, t. y. kuomažiausiai gerti kavos ir arbatos ir *visiškai nevartoti svaigalų*.

Prie to viso galima dar pridėti, kad, einant gultų, nereikia valgyti. Jei jaučiama alkį, galima suvalgyti šmočiuką duonos, arba geriaus—išgerti stiklą vandens. Žmogus miega tam, idant pasilsėti; pasilsėti-gi negalima, jei prieš einant gultų skaniai pavalgysi, nes privalgius užduodama skilviui darbo ir tokiu budu skilvis negauna progos pasilsėti. Jei valgysi einant gultų, tai iš ryto atsikėlęs busi pavargęs, o ne pasilsėjęs.

MOTERIS LAIKO, VEDA IR KONTROLIUOJA PASAULĮ*

Iš visų atsitikimų pasaulyje svarbiausiu atsitikimu yra užgimimas kūdikio. Dideli mušiai atliekama, laimėjama ir pralaimėjama. Tautos ir religijos iškyla ir nupuola. Dideli miestai šiandien žydi, gi ryt-poryt juos uždengs smilčių kalnai. Ir iš visų tų atsitikimų amžinoji naujų kūdikių Niagara yra svarbiausiuoju pamatu.

Nepažįsta tikrojo gyvenimo, jo didžiausiosios laimės, jo giliausiojo pasišventimo, jo skaudžiausiųjų kančių tas, kas nebuvo liudininku atėjimo naujo žmogaus į šį kovos ir progreso gyvenimą.

Štai guli tik gimęs kūdikėlis; jo juosvas veidelis laipsniškai rausta; jo pirmas silpnas atsikvėpimas permainingo jo kraujo spalvą; jo plonytės kumštelės gniaužosi, — jieško jam maisto; jo veidelis raukosi ir sudaro pirmutinę filosofiską, visaklausančią išžiūrą. Jo kojytės yra į-

lenktos vidun; blauzdelės — kreivos. Jo galva yra taip nedaili, kad niekam ji negali patikti, jei bent tik motinai. Jis turi tris metus kūdikystės, dešimtį metų berniuko amžiaus, dešimtį metų kvailysčių amžiaus, dešimtį metų tuštumo amžiaus — ir, gali būti, keletą metų tikrai naudingo gyvenimo.

Kas-nors-gi turi būti kantrus, su vilčia, užinteresuotas, puikus, niekados nenusiminęs, visados pasišventęs, — per visą tų metų eilę.

Tasai "kas-nors", motina, štai guli nubalusi ir nusilpnėjusi ant lovos. Jos galva ir visas jos kunas yra šlapi nuo agonijos prakaito, — bet ji jau nebemąsto apie tai.

Ji išgirdo pirmutinį savo kūdikėlio klyksmą; visviena, ar tai yra jos pirmas

* Copyright, 1917, Star Company.

kudikis, ar dešimtas, ji jaučia tą patį džiaugsmą. Jos silpnos, išskiestos rankos, jos mylinčios akys kreipiasi ten, kur guli mažas bespėkis sutvėrimėlis.

Tos rankos ir ta meilė niekadės neapleis to kūdikio, iki motina bus gyva.

Motinos silpnos rankos palaiko sunkią

kūdikio galvą ir guldo ją pailsiui ant savo krutinės.

Ir ta ranka, kuri pakelia sunkią tik užgimusio kūdikio galvelę, ta motinos ranka pakelia ir palaiko viso pasaulio civilizaciją.

KELI ŽODŽIAI APIE AUGANČIAS MERGAITES

— Parašė ONA. —

NEKURIOSE šeimynose karts nuo karto galima užtėmyti, kad motinos saugoja arba tiesiog draudžia savo dukrelėms išmokti arba priprasti prie naminio darbo. Buvo laikai, kada motinos didžiavosi savo mergaičių naminiais gabumais; jos išmokindavo savo dukteris, kaip valgius gaminti, kaip namus užlaikyti, ir tos mergaitės galėjo net sau ir drabužius pasisiuti!

Dabartiniuose laikuose, matomai, mūsų mergaitėms maža terupi maisto gaminimas ir namų tvarkus užlaikymas, nes, paprastai, joms tinka lengvesnis (?) kelias ir, pirmai progai pasitaikius, išeina į dirbtuvę arba į kitokias įstaigas sau pragyvenimą užsidirbti.

Nežiurint kokio išauklėjimo jūsų mergaitės yra, jūsų, kaipo motinų, priderystė yra išmokinti savo mergaites pažinti dolario vertę. Gyvenimas susideda ne vien iš pasirėdymų, linksmų valandų ir begalinių smagumų. Mergina, užauginta su tokia klaidinga minčia, anksčiau ar vėliau susidurs su užsivylimu ir širdper-

ša. Suprantama, jaunystės dienose kiekvienam rupi įvairūs pasilinksminimai; tačiau kasdieniniame gyvenime yra valandos, kurios verčia į dalykus rimčiau pažiūrėti.

Motinos, auginančios mergaites, privalote atsiminti, kad tos mergaitės, kurios pažįsta dolario vertę, kurios žino visus namų darbus, visuomet bus naudingesnės, negu tokios, kurios vien žino, kaip rėdyties, šokinėti ir puikauti. Išmintingas vyras nori sau už pačią tokią moterį, kuri žino, kaip namus užlaikyti; ji turi žinoti, kaip gaminti valgius; turi mokėti siuti; turi žinoti, kaip geriausiai reikmenis nusipirkti; kaip tvarkyti namų išlaidas ir tt. Toki mergina, kuri apleidžia dirbtuvę ir ineina į savus namus, susitinka visai naują gyvenimą ir, jei ji pažįsta savo užduotį, tai ištikrųjų bus pagelbininkė tam, kuris ją pamylėjo.

Yra sakoma, kad vyrai tvarko pasaulį, vienok moters privalumas yra tvarkyti savo namus, ir toki motina, kuri iš laiko išmokina savo mergaites to, ko nuo jų vėlesniame gyvenime reikalaujama, bus pilnai atlikusi ir savo užduotį.

Moters, dirbančios Porto Rico dirbtuvėse prie vaisių marinavojimo, uždirba tiksliai po 2½ centų į valandą.

Suvirš 7.000.000 moterų užsidirba pragyvenimą vaisboje ir įvairiose profesijose.

Skanių Valgių Gaminimas

— Rašo ONA. —

Francuziška Žirnių Zupė. — Vieną skardinę (blėšinę) arba pusę kvortos sviežių žirnių, 1 šaukštuką druskos, kvortą pieno, 1 šaukštuką kornų krakmolo (cornstarch), biskį pipirų, vieną kiaušinį.

Užkaitink pieną ir sutirštink su milteliais, kuriuos pirma išmaišyk su vandeniu. Žirnius perleisk per sietą ir sutrintus žirnius su prieskoniais sudėk į pieną. Virink 10 minučių, pamaišyk, kad nepridegtų. Atskirk kiaušinio trynį nuo baltymo ir abu išplak atskirai; paskui sumaišyk ir iš palengvo užpilk karšta zupe. Duok į stalą tuojaus.

Avies Liežuvėliai su Daržovėmis. — Virink 4 avių liežuvėlius iki pusiau išvirs; po tam sudėk į šaltą vandenį ir tuojaus nulupk. Paskui įdėk į puodą, pridėk morkų, šaukštą sviesto, druskos ir pipirų; užpilk ganą vandens, kad apsemtų, ir virink iki visiškai išvirs. Skystimą nuvirink, kad tik tiek liktų, kiek sosui reikia. Atskirai išvirk kiek sausų žirnių, supilk į puodą su liežuvėliais, įdėk biskį sviesto su milteliais sutirštinimui. Pavirink keletą minučių, sudėk į pusbliudį ir apiberk sukapotomis petruškėmis.

Saločiai iš Daržovių. — 6 pomidorai (tomatės), 3 agurkai, 3 žali pipirai, 1 cebulis, 2 obuoliai. Supjaustyk pomidorus ir agurkus į plonus ritinėlius ir sukapok cebulį, obuolius ir pipirus į mažyčius šmočiukus. Sumaišyk ir sutaisyk pagal skonį; sudėk į bliudelius, išklotus su saločių lapeliais, ir užpilk sekantį sosą:

Paimk 3 kiaušinių trynius, 1 šaukštuką druskos, 1 šaukštuką cukraus, $\frac{1}{2}$ puoduko acto, 1 šaukštuką sviesto, 1 šaukštuką muštardos. Virink iki sutirštės ir padėk, kad atšaltų; paskui išplak vieną puoduką išplaktos grietinės.

Blynėliai iš Pasternokų. — 4 pasternokus, išvirink ir sutrink; pridėk 3 gerai išplaktus kiaušinius, du šaukštu persijotų miltų, sviesto gaba-

lą kiaušinio dydžio, 1 puoduką pieno ir druskos pagal skonį. Mišinį gerai išmaišyk. Į stalą paduok gerai karštus.

Kopustas su Ryžiais. — Smulkiai supjaustyk galvą kopustų, sudėk į puodą, įdėk sukapoto cibulio, druskos, pipirų, unciją kokių-nors riebalų ir įpilk mažą puoduką vandens. Uždengk dangčiu ir virink iki kopustai bus minkšti; dabar įdėk kiek išplaktų ružių, išmaišyk ir dapilk, pagal numanymą, vandens; puodą uždengk ir virink iš palengvo per 20 minučių. Įdėk į pusbliudį, norint, galima apiberti sutarkuotu suriu.

• • •

Kaip Naikinti Muses

— Parašė ONA. —

VASAROS laikui prisiartinant, svarbu yra žinoti, kokiais budais galima pasiliuosuoti nuo tų negeistinių svečių-musių. Išvalymui mūsų iš kambario galima vartoti pipirų su cukrum. Įkaitink šupelaitę, užpilk ant jos cukraus ir pipirų; kįlantie dumai muses išnaikins.

Norint, galima vartoti tam tikrus nuodus, kurie žmogaus gyvybei nėra kenksmingi, butent: bichromatiško potašo. Nusipirk tų miltelių (proškelių) vieną dramą; gali gauti by aptiekoje; supilk į dvi uncijas vandens ir įmaišyk trupučiuką cukraus. Įpilstyk po biskį į torielkaites ir pastatyk tinkamiausiose vietose.

Limpantis popierius ir skystimo nuodai paprastai yra vartojami mūsų naikinimui, tačiau geriau būtų vartoti jų vietoje *formalinas* arba *formal-dehydaz*, atskiestas su vandeniu. Į pusę kvortos vandens įpilk šaukštą minėtų vaistų ir tada bliudeliuose arba bent kokiame inde pastatyk kur reikia.

— Parašė A. B. STRIMAITIS. —

SENAS priežodis sako: „*Prie kokio pristosi, toks ir pats pastosi.*“ Jei visuomet gyvensi su raišais, tai ir pats vaikščiodamas pradėsi krypuoti. Jei su kurčiais visuomet busi, tai ir su girdinčiais kalbėdamas rėkasi. Šitie pavyzdžiai patvirtina žodžius: „iš jų darbų vaisių pažinsite juos.“ Autorių pažinsi iš jo raštų; motiną—iš jos dukters; kvailą — iš jo kalbos; abelnai, visus žmones pažinsi iš jų draugų.

Kiekvienas vyras, moteris, mergina, sulaukę 21 m. amžiaus, yra skaitomi pilnamečiais. Laikas jiems pradėti rupintis tapti savystoviais; laikas nustoti būti po kieno nors globa. To amžiaus žmogus privalo pasirūpinti sau gyvenimą sustverti. Žodžiu sakant, laikas pradėti vaikščioti be vedėjo. Tad šitame periode, kuomet jauni, nepritekę gyvenimo žmonės pasiliuosuoja nuo savo tėvų ar globėjų priežiūros, privalo gerai apsižiūrėti, su kokiais draugais jie susidraugauja.

Mūsų gyvenime nemažą rolę lošia geras vardas-reputacija. Jau nuo kūdikystės dienų jaučiame savyje smagumą, jei mus kas pagiria, ar tai už gražų pasielgimą ar mandagumą. Žmogus, kuriam rupi geras jo vardas, visuomet buna atsargus, susivaldęs visokiu atžvilgiu. Įgijimas gero vardo yra butinai reikalingu dalyku pradedantiems gyventi. Butinai reikia stengties įgyti gerą reputaciją tarp

žmonių. Tas gali suteikt laimę visam ateinančiam gyvenimui.

Ant nelaimės, pas jaunos žmones nedaug tėra savystovumo, savitumo. Didelė dauguma pamėg-

džioja kitus; per įtekmę draugų nejučiomis atsitolina nuo savystovios minties; persiimdami savo draugų įpročiais, pasidaro tokiais pat, kokiais jų draugai yra. Geriau būti vienu vienam, negu tarpe blogų draugų. Net ir susirašinėjimai su blogais žmonėmis užkrečia. Blogais darbais galima užsikrėsti taip kaip ir limpamomis ligomis; žmogaus mintis, kaip ir kunas, užnuodijama. Draugauk su blogais draugais, nuo kurių niekuomet gero žodžio neišgirsi apie kitus, — tai ilgainiu pradėsi manyti, kad visas pasaulis yra blogas; išsikieps tavėje mintis desperacijos, pradėsi neapkęsti pasaulio, neteksi noro prie gyvenimo ir, pagaliaus...

Pavyzdžiui, prisižiūrėkim kudikiui. Kaip natūrališkai jis pamėgdžioja visus! Ką girdi, ką mato, gera ar bloga, tą jis kartoja. Svarbu yra tėvams, kurie augina vaikus, visųpirmiausiai patiems elgties padoriai, davinėti gerus pavyzdžius savo vaikeliams; tik tuomet tėvų sąžinė gali būti rami, kuomet augindami vaikelius patis saugosis blogų įpročių, barnių, blogų žodžių kalboje, keiksmų, girtavimų.

Blogųjų draugija yra kai vinis, kalama į kietą stulpą; pakol ji vos smailumu yra inlindusi į medį, tai galima be vargo su pirštais ištraukti; bet kaip sukalsti iki galvai, tai ir su replėmis nebeištrauksi, nesugadinęs stulpo. Ar tam-

sta mėgsti draugiją paleistliežuvių? Jei taip, tai yra ženklas, kad pats esi paleistliežuvis. Ar nori susipažinti su apgavikais? Jei taip, tai tavo jausmai yra užnuodyti nedoros draugijos, kurioj taniai buni. Pasiklausk savęs kokius draugus geriausiai myli? Gerus, inteligentiškus, apsišvietusius, mėgstančius gyventi prakilniai, mylinčius dailą, muziką, teatrą, prakalbas, skaitymus, mėgstančius kalbėti apie žmonių labai nuveiktus didelius darbus? Ar tuos, kurie praleidžia liuosą laiką smuklėse, prie svaiginančio raugo, prie kazyrių, kur nieko pamokinančio neišgirsi apart pliovonių? Kur tave jausmai geriau traukia? Ar sėdėti tarp šių pastarųjų ir turėti blogą vardą, būti ujamu nuo visų, susilaukti blogos ateities, ar tarpe pirmųjų, — įgyti gerą reputaciją ir turėti prakilnią šviesią ateitį savo gyvenimui?

Prisižiūrėk šio straipsnelio paveikslėliui, — kaip vienas jaunas vyras susmu-

ko eidamas iš karčiamos; skrybėlė ir degtinės bonka guli šalia, pats kankinasi baisyuose sapnuose. Ar gali jis įgyti žmonių tarpe gerą vardą? Antras ir-gi jaunas vyras sėdi užsimastęs: koks kelias jam pasirinkti? Jo mintis skrieja augštai, o šviesa puola ant jo veido.

Nėra abejonės, kad tamsta nori būti augštesniųjų žmonių draugijoje, nori turėti šviesią ateitį savo gyvenimui. Tad, sulaukęs 21 m. amžiaus, kuomet tapsi savystoviu, gerai apsižiūrėk, su kuom susidraugauji. Kartą pamylėjęs gerą draugiją, nuodugniai pažinęs jos vertę, nerasi didesnės bausmės, kaip būti blogoje draugijoje kadir per porą dienų.

Nieko geresnio nei smagesnio gyvenime nėra, kaip turėti gerus draugus, su kuriais galima pasitarti, nelaimei ištikus savo bėdas pasakyti ir tuomi, ką turi, dailintis. Tad rupinkimės draugauti su tokiomis draugais, kurių draugystė mus nuvestų prie laimės!

IŠ MOTERŲ DIRVOS

— Parašė A. A. —

DANIJOJE dvi moters gavo nominaciją į parlamentą.

Moterims suteikta balsavimo teisės S. V. naujai įgytose salose Danish West Indies.

Tris penktos dalis Belgijos pabėgėlių Anglijoje yra moters.

Mlle. Jeanne Tardy likosi paskirta pagalbininke Francijos Finansų Ministerijoje.

Pirmą kartą Vokietijos historijoje moteris pakviesta į Reichstago tarybas. Jos vardas Fraulein Else Lueders.

Kadangi tikimasi, kad iš Bostono bus paimta apie 1.500 darbininkų nuo gatvė-

karių ir elevatorių, tad į jų vietas bus priimtoms moters už konduktore.

Iš priežasties priverstinės tarnystės kariuomenėje, Pensylvanijos geležinkelis rengiasi įstatyti moteris į paimtųjų vyrų vietas. Pranešama, kad joms bus suteikta vietos prie lengvesnio darbo mašinų dirbtuvėse, prie telegrafų, telefonų, ant signalų stočių, prie bilietų pardavinėjimo ir vagonų (karų) valymo.

Dvi merginos iš Bostono, Charlotte Baylies ir Edith Signorney, išlaikė kvotimus ir Laivyno skyriaus likosi paskirtos už bevielinio telegrafo prižiūrėtojas.

16 moterų jau gavo vietas prie S. V. laivyno, kaip kablegramų cenzorės.

Pav. 7. Žemē ir Mēnulis. Apačioje — sulyginimas abiejų didumo.

MĖNULIO ŠVIESA.

MĖNULIS yra užgesęs dangaus kūnas; jisai — tai atskala arba dalis žemės kamuolio (*sk. N 1, "Kaip Susitvėrė Žemė"*); budamas mažesnis už žemę, daug pirmiau už ją ataušo, pergyveno savo visus laipsnius ir dabar yra „negyvas“, be jokio tvarinio, tuščias šviesos kamuolys mėlyname danguje. Kadangi jisai yra užgesęs ir atšalęs, t. y. savo šviesos neturi, — jo šviesą mes matome tik tai kuomet jį saulė apšviečia savo spinduliais, ir jie atsimuša į žemę. Taip pat ir žemė šviečia mėnuliui apšviesta saulės spinduliais.

Ant mėnulio nėra nei vandens, nei tikros atmosferos. Be atmosferos mėnulio paviršius neįstengia pasilaikyti vienodas per naktį, kuomet saulė buna kitoje jo pusėje, arba dienos laiku, kuomet jisai apšviestas: dienos laiku apšviesta saulės spinduliais mėnulio pusė išila iki virimo karščio, bet kaip tik toje pusėje užstoja mėnulio naktis, tenai vėl viskas užšąla, temperatūra nupuola 200° iki 250° žemiau zero.

Mėnulio permainos yra kiekvienam gerai matomos: matome, kaip naktis į naktį mėnulis maino savo išvaizdą. Kuomet pasirodo jaunas mėnulis, pirmiausia matosi siauras šviesos lankas, nusukęs ragus į kitą pusę nuo saulės; paskui tasai lankas storėja, iki virsta pusiauračiu, o galiausiai pamatome apvalą šviesos ratą. Po to vėl kas naktis mažėja-mažėja, liekasi tik plonas puslankis, vis ragus laikydamas nusukęs priešingon saulės pusėn, — ant galo visai pranyksta. Jo tokis pranykimas yra kelionė į sekantį pasirodymą toje pat vietoje, kur ir mėnuo atgal matėme jį anksti vakare.

Paveikslėlyje matome saulės apšviestą iš vakarų pusės žemę, viršuje jos — mėnulis; dabar kitoje žemės pusėje yra nak-

tis, bet mėnulis randasi žemės tamsiosios pusės viršuje, todėl jisai, irgi perimtas saulės spinduliais, rodo žemei šviesiąją savo pusę. Esant tyram orui, kuomet pasirodo tikrą pradedąs tekėti jaunas mėnulis, tuo tarpu matoma ir prieblidnis visas apvalas mėnulis, nors tenai saulės šviesa neužgina. Tą vadinama "jaunas mėnulis glėbyje senojo"; o taip yra kad saulės spinduliais apšviesta mėnulio pusė atsimuša į žemę, žemės atspindis apšviečia tamsiąją mėnulio dalį. Mėnulis keliauja aplinkui žemę į rytų pusę.

Šalip keliavimo apie žemę, mėnulis dar sukasi apie savo "ašį", lygiai kaip ir žemė. Bet mėnulio sukimasis yra toks lėtas, kad jis vos sykį teįstengia apsisukti apie savo ašį į tą laiką, kaip apeina kelią aplinkui žemę. Šitokis lėtas mėnulio sukimasis neduoda jam progos parodyti žemei kitos savo pusės; delei to žemės gyventojai ir nežino kas yra kitoje jo pusėje: visada mato tik vieną ir tą pačią mėnulio dalį.

KAS YRA ANT MĖNULIO?

MĖNULIO tamsios dalis arba plėtmiai ižiurima pusiaupilnyje ir pilnatyje; akims išrodo tenai esančios sekančios figūros: 1—žmogaus veidas, 2—vėžys, 3—skaitanti mergina, 4—asilas, 5—moteriškė, 6—raitelis (lietuviškai vadinama šv. Jurgis), 7—kiškis. Tuos "paveikslus" sudaro ant mėnulio esančios luomos, kloniai, juros ir ežerai, kurių saulė ganėtinai neapšviečia, arba jie buna padengti mėnulio kalnų šešėliais.

Mėnulio paviršio išvaizda yra maždaug panaši į žemės: kalnuota, plačiomis „jūromis“, kloniais, upėmis ir ežerais. Vandens, ką jau patyrėme, tenai nėra; yra likę tiktai plačios gilios daubos jurų vietose. Kalnai ant mėnulio yra augštesni už bent kalnus ant žemės: čionai Himala-

jai (Azijoje) turi iki 29.000 pėdų augš-čio, o ant mėnulio—Leibnitzo kalnai siekia iki 36.000 pėdų. Delei to, suprantama, kuomet saulė buna daugiau vienoje pusėje tokių kalnų, tad visur link nusidriekę šešėliai sudaro figuras; žmonėmsgi jos visaip ir išrodo, vieniems—vienaip, kitiems—kitaip.

Mėnulis, praeidamas pro žemę, pritraukia-pakelia ir vandenį. Vandens pakilimai atsibuna dusyk į 24 valandas; vienas—kada saulė pakelia, o antras—mėnulio pakilimai. Kadangi mėnulio kelio ratas apie žemę yra pailgas ir žemė randasi daugiau prie vieno rato galo, todėl mėnulio pakeliamas vanduo syki būna augštesnis, syki žemesnis,—sulig to, kaip arti jis būna prie žemės.

UŽTĖMIMAI.

ABIEJŲ mūsų dangaus žiburių užtėmimai yra sąryšyje su saule, žeme ir mėnuliu. Mėnulio užtėmimai būna visiškai arba tik dalini. Visiškas užtėmimas būna tuomet, kada mėnulis žemės šešėliu užstojamas yra nuo saulės: tuokart mėnulis visiškai aptemsta. Kuomet-gi žemė savo šešėliu padengia tik dalį mėnulio, tada būna dalinis užtėmimas. Pilnas užtėmimas (arba iki mėnulis išeina iš žemės šešėlio) būna per porą valandų; tokie užtėmimai pasitaiko bent porą kartų per metus. Tik, žinoma, ne visose žemės dalyse visi užtėmimai būna matomi.

Mėnulis užtemdo saulę, kuomet jis pakliūva tiesion linijon tarp žemės ir saulės.

Ką Valgydavo Seniaus Augštaičiai Gavenioje

ROKIŠKIO žmonės, negaudami žuvies, per visą gavėnią valgydavo pupienę, žirniene, bulviene ir putrą. Visus tuos viralus baltindavo kanapių pienu.

Dar virdavo bulves apvalias, kurias valgydavo su druska arba dažydavo silkių sultyse, jei tų gaudavo. Kartais nuluptas bulves ir sugraižytas į ritinėlius dėdavo į katilaitį, įmesdavo apščiai druskos su svogunais, apvoždavo dubeniu (bliudu) ir šutindavo be vandens. Taip virtos bulvės buvo laikomos gardžiausiuoju valgiu.

Virdavo taipogi žiurę, bastučius su džiovintais grybais ar su žirniais ir batvinius su pupomis. Tulos geros šeimyninkės turėdavo slėgtų rudmėsių, kitos pirkdavo silkių ir aliejaus, spausto iš kanapių ar sėmenų. Tą aliejų virindavo su svogunais, pildavo po truputį į valgius ir tuo pasiskandinavo juos.

Toki aliejų valgydavo taipogi su duona. Kartais išsikepdavo pampuškų aliejuje, bet tų šeimynai neduodavo, nes tos skaitėsi už brangų valgį. Sukrušę kanapes kepdavo su tomis kepašius. Virdavo taipogi košės iš miltų, kurią valgydavo ar su aliejumi ar su kanapių pienu. Kartais iškepusios mažus duonos kukulėlius pjaudavo pusiau, apsūdindavo su druska ir kmynais, paskiaus vėl kišdavo į krosnį ir sudžiovindavo. Tie sausainiai budavo labai gardūs, užvis su namų alumi valgant, bet reikėdavo turėti labai gerus dantis.

Pieno, o labiausiai mėsos gavėnioje nieks neragaudavo. Vaikai pagaliaus bent šešių, septynių metų amžiaus nebenorėdavo su pienu valgyti. Nei ligonių negalima buvo priversti, idant apsižagty.

(Iš „Palangos Juzė“ M. Valančiaus).

PIRMUTINĖS ŽINIOS APIE LIETUVIUS

— IŠ SIMANO DAUKANTO —

KĄ ROMĖNAI RAŠĖ APIE
LIETUVIUS

SENOVĖS žmonių pasakojimai apie Lietuvą, ypatingai iš Kristaus laikų (ir kiek vėliau), yra labai neaiškūs. Juos galima pavadinti vien pasakomis. Į keliasdešimtis metų po Kristui Romėnas geografai vardu Pompėjus Mela šitaip aprašo mūsų tėvynę:

„Šiaurėje yra didelė jūros įlanka, vadinama Kanadijos Jūra, turinti daug salų. Kraštas, prieinas prie tų jūrų, vadinamas yra Sarmatija (Žemaitija)... Tame krašte gyvena pautrijai, tai yra tokie žmonės, kurie minta paukščių kiaušiniiais ir avižomis. Tenai taip pat gyvena žmonės, vadinami arkliakojais ir žąsiais, — jie savo nuogą kuną dangsto ausimis ir žąsų sparnais...“ Matote, kokios tai pasakiškos Romėnų žinios apie Lietuvą.

Pirmojo krikščionių gilynės amžiaus pabaigoje Romėnai jau kiek aiškiau apie mūsų giminę kraštą papasakoja. Romos imperatorius Neronas, pragarsėjęs labiausiai tuo, kad liepė sudeginti Romos miestą ir išskersti daugybę krikščionių, siuntė vieną savo dvaronį į šiaurę gintarų pirkti. Jisai užtruko suvirš metus. Už metų laiko jis sugrįžo ir pargabeno su savim 13.000 svarų gintarų. Gintarai, kaip žinoma, buvo gaunami tikrai Lietuvoje, ties Baltijos jūros pakraščiais, — tad ir to Romėno lankytasi Lietuvoje. Gaila tik, kad jisai nepaliko jokių raštų apie savo kelionę ir tos kelionės įspūdžius. Vienok tas faktas, kad jis keliavo ir sugrįžo su gintarais, parodo, kad ir pirmame amžiuje Romoje gerai jau žinota, kur gintaras yra gaunamas.

ŽINIOS APIE LIETUVIUS
VIDURINIUOSE AMŽIUOSE

I KELETĄ šimtų po Kristaus gimimui žinios apie Lietuvą buvo jau daug aiškesnės.

Viduriniųjų amžių pradžioje tankiau užeinama Lietuvos vardą minint. Taip, antrame amžiuje, — pasakojama, — Gudai su yadu *Berigu* atplaukė prie Vislos įtakos, išlipo iš laivų ir užkariavo miestus Danską, Balgą, Galę ir Vangastę (pastarojo vietoje dabar stovi Karaliaučius, arba Koenigsberg'as). Paskui tie Gudai su *Berigu* nukeliavo pietuosna, užkariautąją vietą palikę valdyti *Berigo* sūnų *Goptą*. Po to svetimžemio mirties viešpatavo ir-gi Gudas *Augis*. Lietuviai, norėdami pasiliuosuoti iš svetimos vergijos, sukėlė sumišimus ir mušiuose su Lietuviais žuvo ir tasai *Augis*.

Toliaus, sužinome, kad penktame amžiuje (493 m.) Lietuviai siuntę Romon dovanas valdūnui *Teodorikui*; — laiške, kurį *Teodorikas* įdavė atnešusiems aukas pasiuntiniams, jis dėkoja už gintarus — taigi už dovanas iš Lietuvos.

ŠVEDŲ ŽINIOS APIE LIETUVIUS

IVAIRIUOSE kariškuose žygiuose Lietuviai su Švedais ir kitomis tautomis yra minimas vardas Lietuvos *Sterkode-rio*, kurs pas Danijos karalių *Frotho IV* prašė pagalbos karei. Per to *Sterkode-rio* nesąžiningumą Lietuvius buvo pavergę Danai. Bet Lietuviai, neilgai tos vergijos kentę, išsiliuosavo iš jos per sukilimus ir kares.

Lietuvon lankėsi penktame amžiuje iš Švedų karalius *Targnyrus*.

Lietuvoje, kaip pasakojama, tuose laikuose buvęs visų garbinamas kuningaikštis vardu *Odins*. Jis netik neleisdavęs svetimžemiams Lietuvą užpulti, bet dar pats kaimyniškas šalis pamušdavęs Lietuvai ir valdęs visą šiaurinę pajūrį, t. y. dabartinę Daniją, Švediją ir Norvegiją.

Šeštame amžiuje su Lietuvais kariavo

Švedijos karalius *Agantyr'as*.

Lietuvos pajuryje ir sekmame amžiuje buvo labai neramu. Pasakojama senovės raštuose, kad tame amžiuje su Gudais kariavęs Lietuvos kuningaikštis *Ugnė*, — vėliaus-gi Švedijos valdovas *Ivar'as* užkovojo Lietuvą, bet vėliaus ir tos vergijos Lietuviai išsiliuosavo.

BISKELIS APIE PAKURŠĮ IR ŠIAULIEČIUS

(Iš "Palangos Juzė" M. Valančiaus).

VISA ta srija, pradedant nuo Ventos ir Dubysos lig Levenio ir Mušos upių, yra lygi, be kokių kalnų.

Žemė yra labai gera, tiktai lytinguose metuose prapulldavo rugiai ir javai, nes vanduo neturėdavo kur nutekėti. Žmonės ardavo žemę mažais žambriais, akėčios budavo padirbtos tiktai iš medžio, be geležies. Sėdavo visokius javus; kviečiai arba purai visuomet čia gerai užderėdavo. Ratus turėdavo labai trumpus, jienininkus su lanku. Išsimanė tokius ratus atlikdami baudžinyvas, nes žiūrėjo, kad savo arklių perdaug nenuvargintus. Ratų, vienok, su vienu rodykliu, prikergtu šalyje, vienu arkliu važiuojamų, neturėjo.

Vyriškiai vasaros laike dėvėdavo skrybėles iš vilnų nuveltas. Žiemą turėdavo kepures šiltas ar ausėtas ar lenktinėles.

Sermėgas turėdavo rudas su liemeniu ir stačia apykakle siūtas. Žiemą kailinius pasivilkdavo po sermėga. Moteriškės dėvėdavo tokias-pat ir taip-pat siūtas sermėgas. Galvas aprišdavo skepetomis, kuriomis tik užsiklėsdavo, bet nevyturiuodavo. Visi kojas audavo vyžomis. Budavo dievobaimingi, geri, lėti, o dažnai ir turtingi. Vadindavosi paprastai nuo Šiaulių miesto — Šiauliečiais. Parapijose, artesnėse Dubysai ir Ventai, pirkėios budavo šviesios, su langais, tiktai be kaminų. Parapijose, artesnėse Leveniui ir Mušai budavo tamsios; langeliai budavo maži, iš stiklo ar lentelėmis užstumiami.

Tos srijos žmonės neturėdavo pirčių, o daugelyje vietų nei upių išsiplaukimui, todėl budavo juodi, prakaito permerkti. Mergaitės pagalios išėdavo šieno grėbti juodais, neplautais marškiniais.

P A T A R L Ė S

:: Pakolei kitą apgausi, pats pikta paragausi.

:: Palengva jodams toliaus nujosi.

:: Gali sviesti dešrą, jei žinai lašinių paltį nukrisiant.

:: Nebuk saldus — visi laižys; nei per kartus, nes išspjaus.

POVAS IR VIŠTA

PASAKAITE

— Parašė K. S. KARPAVIČIUS. —

Žmogelis, laimingai gyvendams ant ukės,
Paukščius bemylėdams—visokių turėjo:
Tarp jų buvo vištų ir Povas gražusis.
Laukai jo derėjo, javai gausūs buvo, —
Turėjo kuo lesinti juos žiemai užėjus,
O vasarą džiaugės į kiemą paleidęs.

Ten Povas, manydams gražiausiu jų
tarpe, —

Didžiavos' žavėjas puikybe kiekvieną,
Nes kožnas, praeidams, į jį pažiuri!

Mėšlyne pulk's vištų trusiai kapstinėjos',
Jos rinko ką rado ir lesė ir rijo,
Tai Povas, žiurėdams į jas, gardžiai
juokės:

"Matai, kodel man taip nereik kasinėti,
"Aprupina mane grudais mano ponas;
"Gyvenimas mano—tikrai malonumas."

Šunytis, bežaisdams, tarp vištų pakliuvęs,
Pradėj' jas gainioti ir uodegas paišiot'—
Tai jos, kur galėję, pašokę iškriko.

Viena, šalin lėkus, per tvorą į kiemą,
Kur Povas buvojo, išoko surikus,
O tas, nusistebęs, piktai Vištai tarė:

"Ko gerkle paleidai—ramybę ar dai man,
"Mėšlynų mėgėja, drįsti čia nutupti:

"Žinok,— ne su manim tau lemta buvoti.

"Matai tu, koks mano gražumas—
puikumas,

"Užteršti gali dar man kiemą ir žolę,

"Žinai juk ir ponas nuo jus' mane skiria.

"Ir jis, kad' į kiemą išeina dairyties,

"Mane pasišaukia ir lesina gausiai,

"O jus, vištas, veja šalin į mėšlyną;

"Kiekvienas, kas eina pro kiemą šio
namo,

"Pas tvorą sustojęs į mane pažiuri,

"Gerėjas ir džiaugias iš mano puikumo;

"Kada aš sugiedu, 'Tai Povas' jie sako,

"Ir juokias, kai uodegą mano pamato.

"Gi kas iš jus', vištų, ar jų bent kam
vertos, —

"Į jus nieks, praeidam's, domos
neatreipia,

"Po kojų pakliuvus—jus spiria ir veja,
"O balsas: karksėt tiktai mokate visos."

Vištelė tol klausės tokių argumentų,
Kolei jai ant galo kantrybės pritruko:
"Bet kas naudingesnis — ar Vištos ar
Povas:

"Tegul mūsų plunksnos nēr' gražios,
kai tavo,

"Nei uodegos ilgos nepuošia mus, vištų,
"Nors sąslavas kapstom, ar kirminus
lesam?...

"Kiaušiniai mūsų ponas sau turto padaro,
"Pats valgo ir svetį sulaukęs vaišina,
"Ir neša bažnyčion aukaut ant altoriaus;
"Mūsų plunksnas naudoja į pagalves lovai,
"Mūsų mėsą turtuoliai net perka ir valgo,
"O vabalus dirvoj mes lesam-naikinam.

"Gi koki iš Povo nauda gali būti—

"Vien akis gražumą teturi iš jojo,

"Tuo tarpu visu juo nebutų kas veikti.

"Pavasari kožną mes perim viščiukų,

"Mus' naujos šeimynos priauga-pribuna,

"Taip naudą iš mūsų tur' ponas didoką.

"Jums, Povams, neleidžia perėti nei
veisties,

"Nes žino, kad jokios naudos iš jų nėra,

"Bet javo per metą jų daug sunaikinat."

• • •

Kits metas užėjo lietingas — negeras,

Žemi šeiminko laukai nukentėjo:

Ruduo pasirodė bėdingas-apskupęs;

Ir sekantis metas — ir tas negausingas,

Labiaus šeiminką prie skurdo privarė,

Beliko apmažinti šeimyną jam savo:

Bėduodams, kuo misiās ir kuo iš-
maitinsias

Tą viską, ką turi,—nusprendė parduoti

Žąsis, pusę ančių ir gražųjį Povą...

Pro šalį važiuojo pirklys, kieman jojo

Užsuko, supirko — miestą išgabeno

Suraišiojęs šniurais sparnus jų ir kojas.
Iš vištų nei vieną neperleido pirkliui,
Nes josios, žinojo, padės jam gyventi
Kiaušiniais per žiemą plačiai be-
pirkliaujant.

o o o

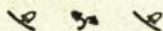
Ne visad, kaip matom, gražumas tur'
svarbą,

Už jo tur' dar rasties ir naudą kas teikia,
Be to—tik lig laiko daigtai gerais yra.
Gi tankiai naudingam daigte nieks

gražumo

Nejieško, bet jaučias pilnai juom
patenkint's,

Nežiurint, koks kelias gyvenimui
skirtas.

KAIP JURGUTIS MOKINOSI DIRBTI

I.

ARKLIUS reikia taip lygiai mokinti
darbo, kaip ir vaikus! — tarė vieną
kartą Jurgučio tėvas.

— O aš moku dirbti! — atsakė Jur-
gutis.

Tėvas nusišypsojo ir tarė:

— Aš tau užduosiu darbą dirbti ir
tuomet pamatysime!

Jis pasiėmė Jurgutį už rankos ir nu-
sivedė į klėtį. Jurgutis atsisėdo ant grin-
dų ir mano — kokį čia darbą užduos jam
tėvas?

Greitai tėvas atnešė vinių dėžutę ir pa-
statė ant grindų ties Jurgučiu.

— Ką aš turiu daryti su šitomis vini-
mis? — užklausė Jurgutis.

— Tu turėsi jas atrinkti, — čia yra
įvairių rūšių vinių, tai kiekvieną rūšį rei-
kės sau — skyrium atrinkti.

Jurgutis įkišo ranką į dėžę, pasisėmė
saują vinių ir pradėjo rinkti.

— Padėk vinis atgal į dėžę, — tarė tė-
vas: — žiurėk — aš tave pamokysiu,
kaip reikia rinkti!

Jis prasišlavė grindis klėtyje, išpylė
vinis ant grindų ir pradėjo atrinkinėti,
dėdamas kiekvienos rūšies vinis į kruve-
les: ilgas prie ilgų, trumpas prie trum-
pų, tiesias prie tiesių, kreivas prie kreivų.

— Na, dabar imk tu rinkti! — tarė

tėvas Jurgučiu: — ir žiurėk, kad dirb-
tum iki galui, kol atrinksi visas vinis.
Jei ką rasi, su kuo nežinosi ką daryti,
tai pasidėk kol pabaigsi, aš paskui pa-
aiškinsiu!

Jurgutis atsisėdo palei vinis ir pradė-
jo darbą, o tėvas išėjo į kiemą savo dar-
bo dirbti.

II.

O-O, aš manau šitą darbą greitai pada-
rysiu! — pagalvojo pats sau Jurgu-
tis. Bet greitai buyo tik pamatyti kuri
ilga, kuri trumpa vinis, o kaip pradėjo
rinkti, pasirodė, darbas ne taip jau grei-
tai eina. Kiek parinkėjęs vinis, Jurgu-
tis pradėjo mąstyti, kad čia jam ilgu sė-
dėti vienam klėtyje ir dirbti tą nuobodų
darbą. Nieko nebuvo, kas pasikalba su
juo, kas padeda jam, ir nieko čia nėra
kas pažiūrėti-pamatyti, kaip tik tos vie-
nos surudijusios vynos.

— O, kaip tai būtų gerai pasikvietus
Juliuką į talką! — pagalvojo sau Jur-
gutis. Tėvas numanė, kad Jurgutis ne-
ištvers iki darbo galo ir laukė, kada jis
išeis iš klėties.

Žiuri — ištikro išeina.

— Na, o kaip darbas eina? — užklau-
sė tėvas.

Jurgutis atsakė:

— Aš norėčiau pasikviesti Juliuką į talką — juk tai neužimtų daug laiko, kol aš jį parsivesčiau.

— Nu, ne! — atsakė tėvas: — juk aš mokinu tave dirbti, o ne žaisti!

III.

JURGUTIS įėjo atgal į klėtį prie darbo. Jam buvo labai pikta, kad tėvas neleido parsikviesti draugo į pagalbą. Vinių kruva dabar jam pasirodė labai didelė, tokia didelė, kad jis jos niekad neatrinks, bet ką darysi? — reikia rinkti. Galais pirštų čiupinėdamas vinis, Jurgutis užėjo dvi arklių pasagi. Pažaidęs valandėlę su jom, Jurgutis pamastė:

— Kažin-ką čia reikia daryti su jom — bene reikia paklausti tėvo? — ir išėjo iš klėties vėl. Tėvas pamatęs sušuko:

— Nepalik savo darbo! juk aš tau sakiau, kad išeiti galėsi tik tuomet, kaip pabaigsi!

Jurgutis sugrižo atgal į klėtį, bet jam darbas dabar pasirodė didžiausia bausmė

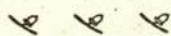
ir dar menčiau dirbo, kaip pirma. Atėjo tėvas, pamatė, kiek jis padarė ir tarė:

— Aš matau, Jurgutis, kad tu nemoki ir nenori dirbti — o juk jau laikas tau mokytis!

Jurgutis neturėjo ką sakyti ir nuleido akis. Tėvas tarė:

— Eik sau bėginėti — rytoj aš tau kitą darbą užduosiu!

Kitą dieną Jurgutis ravėjo drauge su tėvu daržą. Besišnekučiuodamas su tėvu jis dirbo gerai ir, pabaigus darbą, tėvas pagyrė jį ir pasakė, kad jis pradeda jau įprasti dirbti. Jurgutis labai tuo džiaugėsi. Trečią dieną Jurgutis rinko nuo dirvos akmenis. Darbas buvo sunkus, bet kaip Jurgutiui buvo linksma, kuomet dirvoje buvo nematyti nei vieno akmens. Toliau jis rinko sausas šakas sodne į kruvą, iškapstinėjo kurmių kupstus, grabojo lapus nuo kiemo. Visus tuos darbus Jurgutis gerai išpildė ir rado, kad jam darbas dar linksmiau dirbti, kaip žaisti. Nuo to laiko Jurgutis tapo tikras darbininkas — tėvo padėjėjas.

DU keleiviu užėjo į sodžių ir apsinakvojo. Vidunaktį išgirdo riksmą:

— Gaisras, gaisras!

Vienas keleivių šoko iš lovos ir norėjo bėgti į pagalbą, bet antras tarė:

— Kur skubini? Ar tai, manai, — nėra kam be mudviejų gelbėti? Ir, pagaliaus, ką mums turi apeiti svetimi žmonės?

Pirmasai, tačiaus, nepaklausė, skubiai apsirengė ir išbėgo gelbėti. Tuomet ir antrasai nusekė paskui ir ištolo atsistojęs žiurėjo, kaip dega. Pirmasai gi pribėgo prie pat ugnies. Čia jis pamatė, kaip viena moteris, laužydama rankas, šaukė:

— Vaikeliai mano, vaikeliai mano!

Kaip tik keleivis išgirdo šitą šauksmą, akimirksnyje šoko į degantį namą. Žmonės tik rankom suplojo.

— Tas tai jau pražuvęs!

Bet po valandėlės žiuri — išeina jis iš ugnies išsinešdamas du glėbiu ant rankų — tai buvo palikusių degančiame name du vaiku. Motina puolė išgelbėtoji po kojų ir apkabino jo keliu. Bet keleivis pakėlė ją nuo žemės ir ramino. Tuo tarpu sugriuvo degęs namas.

Kuomet keleiviu du grįžo namo nuo gaisro, neprasitarė vienas antram nei žodžio — juodu mąstė kiekvienas apie savo pasielgimą.

MOTERS, SVIESKITĖS!

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Kningyne

GAUNAMOS KNINGOS — SKAITYKITE JAS

AMERIKA, 288 pusl.,	75c.
AUDRA RUSIJOJE, 56 pusl.,	20c.
ANDERSONO PASAKOS, 82 pusl.,	20c.
DAKTARAS IŠ PRIEVARTOS (<i>Komedija</i>)	20c.
KAIP GYVANA: Latviai, Suomia, Anglai,	20c.
KAIP BULGARAI INGIJO LAISVĖ (I),	20c.
KAIP BULGARAI INGIJO LAISVĖ (II)	20c.
KAS IŠ KUR PAREINA, 64 pusl.,	20c.
KELIONĖ Į ŠIDLAVĄ, 48 pusl.,	15c.
KONRADAS VALENRODAS (Poema), 24 p.	15c.
KRAŽIŲ SKERDYNĖ, 77 pusl.	15c.
KUN. A. BURBA, 29 pusl.	20c.
LIETUVIŠKA CHRESTOMATIJA, 180 psl.	40c.
LIETUVIŲ TAUTOS KLAUSIMAS	
EUROPINĖS KARĖS METU, 102 pusl.	35c.
NAUJAS BUDAS Išmokti Rašyti, 24 pusl. ..	10c.
NUO DEGTINĖS (<i>Komedija</i>), 19 pusl.	10c.
PADĖJIMAS LIETUVIŲ TAUTOS RUSŲ	
VIEŠPATIJOJE (Rusų kalba), 128 pusl.	1.00
PASNINKAI LIETUVOJE, 16 pusl.,	5c.
PERSPĖJIMAS Apie Šventą Tikėjimą, 63 p.	10c.
PRAŽUVO (Vaizdelis iš gyvenimo), 16 pusl.	10c.
ŠVINTANT (Apysaka iš Bulgarų atgijimo),	25c.
TRACHOMA, Prie Šviesos, 100 pusl.	20c.
"TĖVYNĖS" Kompletai 1909-1910-1911. po	1.00

AIISOPO PASAKOS

AIISOPO PASAKOS — tai vienišios tos rūšies veikalas lietuvių kalboje ir naudinga kiekvienam turėti. Kninga 360 puslapių, su 110 gražių paveikslų, 301 pasakų ir pasakėlių. Tinkanti pamokiniams seniems, jauniems, o ypatingai mažiems.

Motinos, nupirkdamos šią knygą savo vaikeliams, niekad nesigallės, nes vaikai mėgsta tokius skaitymus, ypač kad kiekvienai pasakai yra pritaikintas ir paveikslėlis.

AIISOPO PASAKOS yra svarbios ne tik savo gražumu, bet ir labai rimta prasme: kiekviena atsitikime, kiekvienam žmogui, kiekvienai ydai rasi prilyginimus ir galiausiai pamokinius. Tai neišsemiamas šaltinis; iš jų galima panaudoti sakinius viešose susirinkimuose ir drangiškuose pasikalbėjimuose.

KAINA SU PRISIUNTIMU I NAMUS — \$1.25

IŠSKYRUS

AIISOPO PASAKAS ir 'APŠVIETĄ' VISAS KITAS KNINGAS SLA. NARIAI GAUNA UŽ PUSĘ PAŽYMĖTOS KAINOS

Raikalandami knygų, parašykite aiškiai knigos vardą.

Peningus geriausiai siųsti per pašto Money

Orderį, paprastame laiške, užadresuojant:

A. B. STRIMAITIS

307 WEST 30th STREET
NEW YORK CITY

ŠOKIŲ MOKYKLA

Jau 36 metai kaip gyvuoja.

STERN'S ŠOKIŲ MOKYKLA, 952 Broadway, Brooklyn, N. Y. Kampas Myrtle Avenue. Merginos ir Vyrai! Mes mokiname Waltz, Foxtrot, Two Step, One Step ir visus naujos mados šokius privačiai ir klasoje.

Atdaro nuo 9 ryto iki 11 vakare, taipgi Nedėldieniais per Vasarą. Mokestis nuo \$5.00 iki \$10.00.

THE STERN SCHOOL OF DANCING

950, Broadway, Brooklyn, N. Y.

LIETUVOJE EUROPOS KARES METU

Kninga nušviečia tikrą karės padėjimą, kaip lietuviai pabėgo į plačią Rusiją, palikdami savo ukus, kuomet vokiečiai užėjo. Kninga 92 puslapių, su 12 didelių puikių paveikslų, paimtų iš pačių atsitikimų su pabėgėliais. Kainuoja tiktai 50c. su prisiuntimu.

A. B. STRIMAITIS

307 W. 30th Street, New York City

LIGONIO ŠEIMYNOS PADĖJIMAS, JEI JISAI NEPRIGULI PRIE SUSIVIENIJIMO L. A.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

ISTEIGTAS 1986 METAIS

Kapitalas 1 Sausio, 1917, \$145.000
Pomirtinių išmokėjo \$92.715
Ligoje pašalpų \$52.813

Moka pomirtinių \$150, \$300, \$600
ir \$1.000. Moka ligoje pašalpos—
\$6.00 \$9.00 ir \$12.00 į savaitę.

ŠELPIA Našles, Našlaičius, Moksleivius, Politiškus Kankinius, Imigrantus ir remia visus prakilnius lietuvių tautiškus ir kulturiškus reikalus.

ŽMONIŲ apšvietai leidžia savaitraštį „TĖVYNĖ“ su iliustruotu mėnesiniu priedu Moterims ir Vaikams, ir nariai tą gauna dovanai. Leidžia kningas, kurias nariams duodama už pusę kainos.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE yra seniausia, didžiausi ir tvirčiausia apdraudos, pašalpos ir kultūros organizacija. Kuopos yra visuose miestuose. Norėdamas prisirašyti, kreipkis prie vietinės kuopos, arba norėdamas platesnių informacijų, rašyk pas Centro Sekretorių, šiuo adresu:

A. B. STRIMAITIS

307 WEST 30TH STREET, NEW YORK CITY

